

SFI dåligt anpassat till elever som vill ha utmaningar

PUBLICERAD 21:00 18 APRIL 2018 DAGENS NYHETER

Skolinspektionen kritiserar undervisningen på SFI, svenska för invandrare. Det är på flera håll samma läromedel och lektionsinnehåll för alla, oavsett bakgrund och erfarenheter, konstaterar Skolinspektionen i en kvalitetsgranskning.

– Individanpassningen har varit svag hos majoriteten av de vi granskat och eleverna har mött ganska standardiserade upplägg på lektionerna, säger Helén Ängmo, generaldirektör för Skolinspektionen och fortsätter:

– Vi vet att det finns elever som vill gå snabbare fram och som vill ha utmaningar och då blir de här standardiserade lösningarna inte särskilt bra. Det har vi nu kritiserat i rapporten.

När man pratar om dålig undervisning brukar det ofta handla om att elever inte får tillräckligt med hjälp med det som är för svårt. Men när det gäller SFI-undervisningen i de tolv kommuner som Skolinspektionen kvalitetsgranskat är det oftare tvärtom. Uttråkade elever sitter i skolbänkarna och längtar efter utmaningar. Så här står det bland annat i rapporten:

”Skolinspektionen ser flera exempel på elever som när de under lektionen blir klara med de utdelade uppgifterna inte får nya utan får repetera samma uppgifter. Vid ett antal besök ser Skolinspektionen elever som blir överksamma när de är klara.”

Men det är inte bara individanpassningen till elevernas kunskapsnivå som brister. Undervisningen är inte heller anpassad till vuxna.

– Eleverna har fått jobba med uppgifter som många gånger är neutrala och som inte anknyter till deras personliga erfarenheter eller vad de har haft för kontakter med arbetslivet. Det tycker jag att vi har fått en tydligare bild av, förklarar Helén Ängmo och fortsätter:

– Till skillnad från barn så har de här eleverna varit med om så mycket som har att göra med kontakter med samhällslivet. Och då är det ju viktigt att ta tillvara de erfarenheterna.

Både privata och kommunala anordnare har granskats. Men Skolinspektionen understryker att det inte går att ge en nationell bild av SFI utifrån de tolv kommunerna.

SFI-utbildarna har större utmaningar med att hålla ihop sina klasser än en vanlig lärare med elever som studerar terminsvis. Till SFI kommer en strid ström av elever vid olika tidpunkter. De har dessutom olika erfarenhet av studier – och av livet.

SFI delas upp i tre studievägar, där man väljer det spår som passar ens studievana. Därefter väljer man kurs, A, B, C eller D beroende på förkunskaperna.

Den kommunala SFI-utbildningen i Lerum är ett av de lysande undantagen i kvalitetsgranskningen. Catrin Eriksson är en av lärarna.

Varför har ni lyckats?

– Det handlar om organisation, det handlar om arbetssätt och det handlar om digitalisering. Dessutom är alla lärare behöriga, slår hon fast.

– Eleverna kan studera dagtid, kvällstid eller på distans. Vi använder oss av en lärplattform där läraren har sitt material och planering. Eleverna kan se sitt schema och lägga in uppgifter och få respons. Många är flyktingar och det är mycket aktiviteter runt dem - de ska till kommunen, till tandläkaren och så vidare. De missar kanske lektionspass och då kan de själva se vad de har missat och hur de kan förbereda sig för nästa lektion.

Skolinspektionens granskning

I rapporten "Undervisning i svenska för invandrare" har Skolinspektionen granskat kurserna C och D i Umeå, Härryda, Kristianstad, Lerum, Linköping, Nacka, Sandviken, Skellefteå, Skövde, Solna, Södertälje och Östersund. Det är både kommunala och privata anordnare som har granskats, totalt 15 verksamheter. Elva av dem behöver utvecklas, både när det gäller individanpassningen men också när det gäller anpassningen till vidare studier och arbete.

Den SFI-elev som har valt studieväg 1, som riktar sig till den som är ovan vid studier, börjar med kurs A. Går man studieväg 2 börjar man på kurs B och läser man enligt studieväg 3 hoppar man in i kurs C på en gång.

Granskningen har gjorts genom total 42 observationer a 2-4 lektioner per verksamhet under ett par dagars besök. Dessutom har elever, lärare och rektorer intervjuats. 66 procent av lärarna var behöriga, vilket är högre än riksgenomsnittet på 36 procent.